

הַבְּדֵלָה,

Havdala

Daniël Prins

הַבְּדֵלָה, *Havdala*

Zoals de *Shabbat*, de Koningin der dagen, wordt ingeluid met dankbaarheid en een ceremonie, wordt ook de *Shabbat* vaarwel gezegd in een korte dienst, genaamd *Havdala*. Het woord *Havdala* betekent letterlijk scheiding of afscheid nemen. Je neemt afscheid van de *Shabbat*. Deze dienst scheidt de *Shabbat* van de rest van de gewone dagen van de week.

Deze dienst is gericht op het gezin, samen sluit je de *Shabbat* af en kan de week beginnen. Ieder gezinslid wordt betrokken bij de *Havdala* ceremonie. Na het invallen van de avond, volgens de traditie is dit wanneer er drie sterren gezien kunnen worden aan de hemel. De ceremonie begint de met een *kiddoesh* (beker der heiliging), daarna een *Havdala kaars* (gevlochten kaars) en tot slot de *Bessamiam* (Kruiden doos).

De *Havdala*-ceremonie bestaat uit enkele inleidende verzen, gevolgd door vier *berachot* (zegeningen):

1. De beracha: *borai p'ri hagafen* over wijn of druivensap
2. De beracha: *borei minei Bessamiam* over kruiden
3. De beracha: *borai m'orai ha'esh* over een kaars met meerdere lonten (*Havdala kaars*).
4. De eigenlijke *Havdala* beracha: *hamavdil bayn kodesh l'chol*.

De Misjpagga (Familie) komt bij elkaar om de geheiligde sfeer van de *Shabbat* te scheiden van de gewone week die voor hen ligt. De *Havdalakaars* en de *Kiddoesh* worden verdeeld onder de familieleden om vast te houden. De dienst kan beginnen.

De kiddoesh - beker der heiliging (borai p'ri hagafen).

(Beker van overwinning en redding, nieuw leven, heiliging, vergoten bloed tot verzoening, zegen).

Het hoofd van de familie schenkt de *kiddoesh* overvol in, dit staat voor de overvolle zegen die met de *Shabbat* ontvangen is. De *kiddoesh* wordt in de rechterhand gehouden. De rechterhand (kant) staat voor het goede wat G-d heeft gegeven met de *Shabbat* en zijn heilige feesten, ook staat rechts voor rein en links voor onrein in het jodendom (*Ps 16:8; 91:1; Mat 25:31-35*). De wijn staat voor het bloed van de offers, die ons heiligen en reinigen, net als de *Shabbat* een teken is van heiliging. Voor de zegen over de *Kiddoesh* wordt uitgesproken mogen er de volgende Bijbelteksten worden opgezegd:

***"U nodigt mij aan tafel
voor het oog van de vijand,
u zalft mijn hoofd met olie,
mijn beker vloeit over. (Tehiliem / Psalmen 23:5)."***

**"Ik zal de beker van bevrijding heffen,
de naam aanroepen van de EEUWIGE.(Tehiliem /Psalmen 116:13)."**

**"En nagenoeg alles wordt volgens de Torah met bloed gereinigd, en zonder
bloedstorting geschiedt er geen vergeving. (Ivrim / Hebrëen 9:22)."**

Na het lezen van de Bijbelteksten wordt de volgende zegen over de *kiddoesh*
uitgesproken:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
Baruch ata Adonai, Eloheinu, melech ha'olam
Gezegend zijt gij, O Adonai onze G-d, Koning van het heelal,

בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן (אָמֵן)
borai p'ri hagafen (Amein)
die de vrucht van de wijnstok geschapen heeft (Amen)

שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ (אָמֵן)
she-hakol Y'heyeh bid'varo (Amein)
Door wiens wil alle dingen ontstaan (Amen)

Het hoofd van de familie drinkt de *kiddoesch* voor de helft leeg, om te laten zien hoe groot de zegen van de *Shabbat* is. Men zingt eventueel een lied (bv: *Hiney ma tov ooma nayim*).

De Bessamiam - kruidendoos (borei minei Bessamiam).

(De geur van de Shabbat, volmaaktheid van de Shabbat, Yeshua's lichaam als volmaakt opgaand offer).

In de *Bessamiam* (kruiden doos) zitten lekker geurende kruiden. Deze geuren zijn de geuren van de *Shabbat*. Volgens de wijzen verwijzen de kruiden naar het tegengaan van de deprimerende ervaring van het eindigen van de *Shabbat*. De traditie leert ons dat het ruiken aan de kruiden doos staat voor de geur van de *Shabbat* die wij mogen meenemen naar de komende nieuwe week. Gelovigen in *Massiach Yeshua* mogen bij de kruiden ook denken aan het volmaakt opgaand offer van *Yeshua HaMassiach* toen hij zijn lichaam als een liefelijke geur gaf voor onze zonden. De volgende Bijbelteksten mogen worden voorgelezen:

"Indien gij niet over de Shabbat heenloopt door uw zaken te doen op mijn heilige dag, maar de Shabbat een verlustiging noemt, de heilige dag Van JHWH van gewicht, en die eert door noch uw gewone bezigheden te doen, noch uw zaken te behartigen, of ijdele taal uit te slaan, dan zult gij u verlustigen in JHWH en Ik zal u doen rijden over de hoogten der aarde en u doen genieten het erfdeel van uw vader Jaäkov, want de mond van JHWH heeft het gesproken. (Jesajahoe/Jesaja 58: 13-14)."

"Dan zal hij de bok van het zondoffer, voor het volk bestemd, slachten en zijn bloed naar binnen, achter het voorhangsel brengen, en met dat bloed doen, zoals hij met het bloed van de stier gedaan heeft: hij zal het op het verzoendeksel en vóór het verzoendeksel sprenkelen. Zo zal hij verzoening doen over het heiligdom om de onreinheden der Jisraëlieten en om hun overtredingen in al hun zonden; aldus zal hij doen met de tent der samenkomst, die bij hen verblijf houdt te midden van hun onreinheden. (Wajikra/Leviticus 16:15-16)."

"Massiach daarentegen is aangetreden als hogepriester van al het goede dat ons is toebedacht: hij is door een indrukwekkender en volmaakter tent – die niet door mensenhanden gemaakt is en niet behoort tot onze schepping – voor eens en altijd het hemelse heiligdom binnengegaan, en dan niet met bloed van bokken en jonge stieren maar met zijn eigen bloed. Zo heeft hij een eeuwige verlossing verworven. Want als het lichaam van wie onrein is al wordt gereinigd en geheiligd wanneer het besprenkeld wordt met het bloed van bokken en stieren of bestrooid met de as van een jonge koe, hoeveel te meer zal dan niet het bloed van Massiach die dankzij de eeuwige Roeach/Geest zichzelf heeft kunnen opdragen als offer zonder smet, ons geweten reinigen van daden die tot de dood leiden, en het heiligen voor de dienst aan de levende G-d? (Ivrim / Hebreëen 9:11-14).

Na het lezen van de Bijbelteksten wordt de volgende zegen over de *Bessamiam* uitgesproken:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מִיְיָ בְּשָׁמִים (אָמֵן)

Baruch ata Adonai, Eloheinu, melech ha'olam, borei minei Bessamiam (Amein).

Gezegend zijt Gij, O Adonai, onze G-d, koning van het heelal, die de verschillende kruiden geschapen heeft. (Amen)

De *Bessamiam* gaat rond en iedereen ruikt aan het kruidendoosje. De geur van de *Shabbat* wordt ingenomen als een aangename geur. Hierbij mag een lied gezongen worden (*bv:Hodoe Adonai ki tov*).

Havdala Esh - afsluitend/scheidend licht (borai m'orai ha'esh).

(De schepper van het licht wordt geprezen, G-ds licht gaat de komende week met ons mee, opdracht om het licht te volgen en te verspreiden in deze wereld, scheiden van licht en duisternis).

Havdala Esh is het afsluitend/scheidend licht van de *Shabbat* naar de normale dagen van de week toe. Dit gebeurt door de *Havdalakaars* aan te steken. Dit is geen normale kaars, het is een gevouwen kaars, zodat er een grote vlam ontstaat. Vaak wordt het licht uit gedaan om de nadruk op de vlam te kunnen vestigen. Als de vlam brandt worden de handen van de aanwezigen bij de vlam gehouden. Deze traditie heeft een Bijbelse betekenis. In het jodendom staan de handen voor reinheid of zonden. Aan onze handen kunnen zonden kleven, of ze kunnen ons verleiden tot zonde (*Ps 7:4-6; Op 22:11; Mar 9:43*). Tevens kunnen onze handen zegenen en G-ds rechterhand (*Yeshua*) vertegenwoordigen (*Ps 8:4-7; Ps 16:11; Ps 89:14; Mar 28:16-20; Joh 20:21-22*). Door onze handen bij de vlam te houden benadrukken wij de reinheid van de *Shabbat*, eren wij de G-d van het licht, en laten we zien dat wij door *Yeshua* (het licht van de wereld) gereinigd zijn. Tevens benadrukken wij dat wij het licht in de nieuwe week mogen meedragen en verspreiden. De volgende Bijbelteksten mogen gelezen worden bij de *Havdala Esh*.

"G-d zei: Er moet licht komen; en er was licht. G-d zag dat het licht goed was, en hij scheidde het licht van de duisternis; (Bereshiet / Genesis 1:3-4)."

"Yeshua nam opnieuw het woord. Hij zei: 'Ik ben het licht van de wereld. Wie mij volgt loopt nooit meer in de duisternis, maar heeft licht dat leven geeft.' (Jochanan /Johannes 8:12)."

"Jullie zijn het licht van de wereld. Een stad die op een berg ligt, kan niet verborgen blijven. Men steekt geen lampaan om hem vervolgens onder een korenmaat weg te zetten, nee, men zet hem op een standaard, zodat hij licht geeft voor ieder die in huis is. Zo moet jullie licht schijnen voor de mensen, opdat ze jullie goede daden zien en eer bewijzen aan jullie ABBA in de hemel. (Matitjahoe / Matteüs 5:14-16)"

Na het lezen van de Bijbelteksten wordt de volgende zegen over de *Havdala Esh* (Havdadalakaars) uitgesproken:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

Baruch ata Adonai, Eloheinu, melech ha'olam

Gezegend zijt gij, O Adonai onze G-d, Koning van heelal,

בוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ (אָמֵן)

borai m'orai ha'esh (Amein).

Die het licht van het vuur heeft geschapen (Amen).

Het *Havdala Esh* (Het licht van de Havdala) wordt doorgegeven tijdens een lied die er gezongen wordt (*bv:Oseh Shalom*). De handen worden bij het vuur gehouden. Iedereen in het gezin komt aan bod, niemand wordt overgeslagen.

Havdala Esh en Kiddoesh (*hamavdil bayn kodesh l'chol*).

(Volheid, overwinning, heiliging)

De Havdala wordt afgesloten met een speciale afsluiting waarbij de Havdalakaars en de kiddoesh beide nodig zijn.

De volgende zegen wordt uitgesproken door het hoofd van de familie:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

Baruch ata Adonai, Eloheinu, melech ha'olam

Gezegend zijt gij, O Adonai onze G-d, Koning van heelal,

הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל

hamav'dil bayn kodesh l'chol

die scheiding maakt tussen het heilige en het wereldse,

בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים

bayn or l'choshech bayn Yis'ra'el la'amim

tussen licht en duisternis, tussen Israël en andere naties,

בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה

bayn yom hashvi' I leshayshet y'may hamaaseh

tussen de zevende dag en de andere werkdagen,

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל

Baruch ata Adonai, hamavdil bayn kodesh l'chol (Amein).

Gezegend zijt Gij, Adonai, die een onderscheid maakt tussen het heilige en het wereldse (Amen).

De Kiddoesh wordt leeggegoten op de Havdalaschaal en de Havdalakaars wordt hierin gedoofd. De betekenis van deze handeling verwijst door naar de heilige Shabbat die ons dichterbij het licht brengt. Wij als gelovigen in Yeshua HaMassiach mogen hierbij gedenken dat alleen zijn offer aan de boom ons in contact brengt met het licht! Door Hem kunnen wij de volle zegen ontvangen. Als afsluiting wordt er gezongen, *dit is de tijd van Eliahoe of wij zien uit naar uw Shabbat*. Door een lied te zingen over Eliahoe, zien wij uit naar de wederkomst van Massiach.

אֵלֵינוּ הַנְּבִיא, אֵלֵינוּ הַתְּשֻׁבִי, אֵלֵינוּ הַגִּלְעָדִי. בְּמַהֲרָה
בְּיָמֵינוּ, יָבוֹא אֵלֵנוּ, עִם מְשִׁיחַ בֶּן-דָּוִד.

*"Eliyahu Hanavi Eliyahu hatishbi, Eliyahu hagil'adi - Bim'hera yavoh eleinu,
im Mashiach ben David."*

*"Elijahoe de profet, Elijahoe de Tisbiet, Elijahoe de man uit Gilat, dat hij spoedig zal
komen in onze dagen met de Massiach, de Zoon van Davied. "*

שְׁבוּעָה טוֹבָה - *Shevoea Tov - Goede week*